

PROGRAM PROFILAKTYKI W AKADEMICKIM ZESPOLE SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W CHORZOWIE OD ROKU SZKOLNEGO 2008/2009

Profilaktyka to proces wspomaganie człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także likwidowaniu czynników niekorzystnych dla zdrowia i życia człowieka. Program profilaktyczny ukierunkowany jest na wzmocnienie czynników chroniących i osłabianie, eliminowanie czynników ryzyka. Aby działania profilaktyczne prowadzone przez szkołę przyniosły pożądane efekty konieczne było dokładne określenie problemów, trudności i zagrożeń występujących w środowisku szkolnym.

Przeprowadzona diagnoza problemów obejmująca wszystkich uczniów i rodziców oraz wnioski z obserwacji i diagnoz przeprowadzonych przez wychowawców klas stały się podstawą do konstruowania programu profilaktycznego (wyniki badań oraz wnioski znajdują się w raportach). Szkolny program profilaktyczny uzupełnia program wychowawczy i w sposób systemowy angażuje uczniów, rodziców i całe środowisko szkolne.

1. Główne cele programu

- Ograniczenie roli czynników zagrażających prawidłowemu rozwojowi i funkcjonowaniu człowieka.
- Wspomaganie uczniów w konstruktywnym radzeniu sobie z trudnościami.
- Promowanie zdrowia i zdrowego stylu życia.

2. Zadania programu

- Systematyczne rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń występujących w środowisku szkolnym.
- Realizacja programu profilaktycznego w zakresie:
  - profilaktyki problemowej (nikotynizm, alkoholizm, narkomania, uzależnienie od komputera)
  - edukacji prozdrowotnej
  - edukacji prorodzinnej
  - przeciwdziałania agresji, przemocy i innym zaburzeniom w kontaktach społecznych
  - preorientacji zawodowej
  - organizacji czasu wolnego młodzieży
  - niwelowania trudności adaptacyjnych oraz przeciwdziałania niepowodzeniom szkolnym
  - przeciwdziałania zagrożeniom związanym ze stosowaniem nowoczesnej technologii informacyjnej
- Współpraca z rodzicami w rozwiązywaniu problemów młodzieży
- Przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań w zakresie profilaktyki
- Współdziałanie z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi i innymi specjalistycznymi działającymi na rzecz rozwijania i wspomagania zdrowia psychicznego młodzieży.

II. Zadania osób realizujących program

1. Dyrektor szkoły.

- Inicjuje i buduje gotowość środowiska szkolnego do podejmowania działań profilaktycznych
- Wspiera i kontroluje przebieg realizacji programu
- Wspiera organizacyjnie i finansowo działania profilaktyczne podejmowane w Zespole
- Włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktyki

2. Pedagog szkolny.

- Koordynuje i monitoruje przebieg realizacji programu na terenie szkoły
- Udziela pomocy i wsparcia wychowawcom klas w pracy z uczniami i rodzicami
- Opracowuje narzędzia diagnostyczne potrzebne do realizacji programu
- Pozyskuje osoby i instytucje wspierające realizację programu
- Prowadzi zajęcia profilaktyczne i psychoedukacyjne z klasami (grupami)
- Podejmuje interwencje w sytuacjach kryzysowych
- Udziela wsparcia i pomocy indywidualnej uczniom
- Przedstawia Radzie Pedagogicznej: wyniki i wnioski z przeprowadzonych badań, analizę sytuacji wychowawczej szkoły, projekty podejmowanych działań

3. Wychowawcy klas, nauczyciele

- Przeprowadzają diagnozę klasy i identyfikują problemy wychowawcze
- Opracowują klasowy plan działań wychowawczych i profilaktycznych uwzględniając specyfikę grupy i potrzeby wychowawcze
- Prowadzą zajęcia i realizują zadania wynikające z programu
- Współpracują z rodzicami w zakresie profilaktyki domowej
- Dbają o podnoszenie wiedzy i umiejętności wychowawczych (szkolenia, samokształcenie)
- Dbają o pozytywne relacje osobowe z uczniami i rodzicami
- Tworzą wzorce zachowań dla uczniów i rodziców

4. Uczniowie

- Aktywnie uczestniczą w działaniach podejmowanych w zakresie profilaktyki
- Podejmują inicjatywy, wyrażają opinie i sugestie
- Pomagają rówieśnikom w rozwiązywaniu problemów
- Podejmują wysiłki w celu uniknięcia sytuacji zagrażających zdrowiu własnemu i innych

5. Rodzice

- Współpracują ze szkołą w działaniach profilaktyczno – wychowawczych
- Biorą udział w tworzeniu dokumentów regulujących pracę Zespołu
- Biorą udział w pracach struktur Zespołu
- Uczestniczą w zebraniach klasowych, imprezach szkolnych, prelekcjach itp.

III. Zadania szczegółowe, sposoby realizacji i przewidywane osiągnięcia.

Zadania główne	Zadania szczegółowe	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Przewidywane osiągnięcia
1. Rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń występujących w środowisku szkolnym	1. Cykliczna diagnoza: - zagrożeń - stanu bezpieczeństwa w szkole - zainteresowań i sposobów spędzania czasu wolnego - preferencji w zakresie zajęć pozalekcyjnych, problematyki zajęć wychowawczych 2. Diagnoza wybranych obszarów problemowych w obrębie poszczególnych klas(wg potrzeb) 3. Ewaluacja programu na podstawie opinii wyrażonych przez uczniów, rodziców i nauczycieli	Ankiety, obserwacja zachowań uczniów w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych, opinie i sugestie rodziców, wnioski Rady Rodziców, Rady Pedagogicznej	Pedagog szkolny, wychowawcy klas Wychowawcy klas Pedagog szkolny, dyrektor	Rzetelna ocena sytuacji wychowawczej szkoły, identyfikacja obszarów problemowych Wzrost efektywności oddziaływań, dostosowanie ich do aktualnych potrzeb
2. Działania w zakresie profilaktyki problemowej.	1. Rzetelne informowanie młodzieży, rodziców, nauczycieli o szkodliwości środków odurzających i substancji psychoaktywnych oraz wynikających ze stosowania zagrożeń dla zdrowia, życia i możliwości uzależnień. 2. Upowszechnienie wśród rodziców, nauczycieli i młodzieży informacji o dostępnych formach pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem oraz przeżywającym inne trudności i problemy 3. Podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych. 4. Przygotowanie do świadomego korzystania ze środków multimedialnych.	Godziny z wychowawcą (wykorzystanie środków audiowizualnych zgromadzonych w szkole), zebrania z rodzicami, prelekcje specjalistów, gromadzenie literatury przedmiotu Informacje na tablicy ogłoszeń pedagoga, wykazy instytucji wspomagających rodziców Godziny z wychowawcą	Pedagog szkolny, wychowawcy klas Pedagog, wychowawcy Pedagog wychowawcy	Podniesienie poziomu wiedzy o: - środkach odurzających obecnych w środowisku młodzieżowym - przyczynach i mechanizmach uzależnień - skutkach uzależnień - stereotypach i mitach dotyczących środków odurzających. Ukształtowanie postaw i zachowań uczniów pozwalających uniknąć pułapki uzależnienia. Podniesienie umiejętności samooceny i samokontroli zachowań. Ukształtowanie właściwego stosunku do osób eksperymentujących z używkami lub uzależnionymi, także od komputera (wsparcie i pomoc)
3. Działania w zakresie edukacji prozdrowotnej	Plan pracy z zakresu edukacji zdrowotnej	Pogadanki	Higienistka, wychowawcy klas	
4. Zadania w zakresie edukacji prorodzinnej	Cele, zadania, treści programowe zawarte są w programie zajęć edukacyjnych „Wychowanie do życia w rodzinie”			

<p>5. Przeciwdziałanie agresji, przemocy i innym zaburzeniom relacji międzyludzkich.</p>	<p>1. Kształtowanie i rozwijanie umiejętności psychospołecznych: - porozumiewania się z innymi - nawiązywania i utrzymywania związków z innymi - zachowań asertywnych - rozwiązywania konfliktów i problemów - podejmowania decyzji - odpowiedzialności za siebie i innych - kontroli własnego zachowania i panowania nad emocjami - radzenia sobie ze stresem 2. Aktywizacja Rady Młodzieżowej 3. Kształtowanie postaw prospołecznych.</p>	<p>Godziny z wychowawcą, zajęcia integracyjno – adaptacyjne, wycieczki, zajęcia pozalekcyjne, imprezy klasowe i szkolne, prelekcje specjalistów, zajęcia warsztatowe.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, organizatorzy imprez, wycieczek Pedagog szkolny Pedagog, opiekun Rady Młodzieżowej Pedagog szkolny</p>	<p>Poprawa relacji rówieśniczych, zmniejszenie reakcji agresywnych, zwiększenie umiejętności współdziałania, rozwiązywania problemów i konfliktów, poprawa klimatu panującego w szkole i zespołach klasowych. Wzrost aktywności oraz poczucia współodpowiedzialności za funkcjonowanie szkoły.</p>
<p>6. Działania w zakresie preorientacji zawodowej.</p>	<p>1. Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dotyczących: - metod (technik) samopoznania i samooceny, - kształtowania poczucia własnej wartości, umiejętności autoprezentacji, podejmowania decyzji i przewidywania skutków. 2. Zajęcia w zakresie: - informacji o lokalnym rynku pracy i prognozach zmian w tym zakresie, - informacji o zawodach wraz z określeniem wymagań i predyspozycji, - ćwiczenie umiejętności koniecznych do skutecznego działań związanych z zatrudnieniem. 3. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w treningach zawodoznawczych 4. Kierowanie uczniów mających trudności z podjęciem decyzji o dalszym kierunku kształcenia do poradni psychologiczno-pedagogicznej. 5. Utrzymywanie kontaktów ze szkołami wyższymi w regionie – w szczególności z dydaktycznym patronem – Uniwersytetem Śląskim w Katowicach. 6. Zapewnienie uczestnictwa młodzieży</p>	<p>Godziny z wychowawcą Wychowawcy, pedagog Treningi w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej Spotkania promocyjne, udział w wykładach. Targi informacji zawodowej, targi edukacyjne itp.</p>	<p>Pedagog, wychowawcy Pedagog, wychowawcy Pedagog, wychowawcy Pedagog Wychowawcy nauczyciele bibliotekarze</p>	<p>Przygotowanie młodzieży do podejmowania optymalnych decyzji w zakresie dalszego kierunku kształcenia i wyboru zawodu. Zdobycie umiejętności koniecznych do kierowania własnym rozwojem, radzenia sobie z trudnościami wkraczania w dorosłe życie, skutecznego poruszania się na rynku pracy. Wiedza uczniów o ofercie kształcenia w regionie.</p>

	w targach informacji zawodowej. 7. Gromadzenie (w zasobach biblioteki i gabinecie pedagoga) informatorów i innych materiałów o ofercie kształcenia policealnego i wyższego.			
7. Organizacja czasu wolnego młodzieży.	1. Organizowanie wycieczek naukowych, rekreacyjno – turystycznych, rajdów, rejsów, wypraw geograficznych itp. 2. Prowadzenie zajęć sportowych i rekreacyjnych 3. Stwarzanie możliwości poszerzania wiedzy i rozwoju zainteresowań	Wycieczki, rajdy SKS, siłownia, basen, zajęcia szkolnych kół zainteresowań	Dyrektor, nauczyciele, wychowawcy Nauczyciele wf, nauczyciele prowadzący koła zainteresowań.	Integracja zespołów, kształtowanie nawyków aktywnego spędzania czasu wolnego, wyboru form wypoczynku sprzyjających zdrowiu fizycznemu i psychicznemu. Podniesienie poziomu wiedzy i rozwój osobowości uczniów, zmniejszenie ryzyka kontaktów i zachowań negatywnych i niekontrolowanych.
8. Przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym i trudnościom adaptacyjnym.	1. Prowadzenie zajęć wychowawczych poświęconych: - omówieniu prawa obowiązującego w Zespole (statut, wewnętrzny system oceniania, prawa dziecka, prawa człowieka), - integrowaniu zespołu klasowego, - rozpoznawaniu własnych predyspozycji (uzdolnień, zainteresowań, cech osobowości), - technikom efektywnego uczenia się - umiejętnościom organizacji pomocy w nauce. 2. Organizowanie pomocy koleżeńskiej dla uczniów z kłopotami w nauce. 3. W szczególnych przypadkach korzystanie z pomocy poradni psychologiczno - pedagogicznych (zalecenia do pracy dydaktyczno-wychowawczej.	Godziny z wychowawcą, imprezy klasowe Badania w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej	Pedagog, wychowawcy pedagog	Zmniejszenie ilości uczniów z trudnościami w nauce, niwelowanie niepowodzeń szkolnych. Skrócenie okresu adaptacyjnego i ułatwienie uczniom wejścia w nowe środowisko. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. Optymalizacja oddziaływań dydaktyczno - wychowawczych.

V. Procedury postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi.

1. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniów przebywających w szkole - ochrona przed zagrożeniami z zewnątrz:

a) w czasie trwania zajęć lekcyjnych:

- brama ogrodzenia boiska jest zamknięta,
- wejście osób z zewnątrz możliwe tylko przez portiernię i po wylegitymowaniu,
- uczniowie nie mogą opuszczać terenu szkoły (bez uzyskania zgody dyrektora, wychowawcy lub innego nauczyciela - w uzasadnionych przypadkach)

b) pełnienie dyżurów nauczycielskich podczas przerw międzylekcyjnych.

2. W przypadku stwierdzenia istnienia okoliczności świadczących o spożyciu przez ucznia alkoholu należy powiadomić o tym fakcie rodziców (opiekunów prawnych) a w przypadku innych niedozwolonych środków odurzających: rodziców (opiekunów prawnych) i policję.

4. W przypadku uzasadnionego podejrzenia (lub stwierdzenia) posiadania lub rozprowadzania przez osoby przebywające na terenie szkoły środków odurzających należy:

- zapewnić podejrzanemu stały nadzór, uniemożliwić kontakt z innymi osobami, nie dopuścić do zatarcia śladów i pozbycia się dowodów popełnienia czynu, powiadomić policję,
- powiadomić rodziców,
- postępować zgodnie z zaleceniami policji.

V. Ewaluacja programu.

Oceny realizacji program, form organizacyjnych i osiągniętych efektów dokonują corocznie wszystkie podmioty szkoły- nauczyciele (konferencje analityczne RP), uczniowie i rodzice. Wykorzystane będą różne formy zbierania opinii, ocen, wniosków i propozycji: ankiety, dyskusje, wnioski z posiedzeń Rady Pedagogicznej, Rady Młodzieżowej, Rady Rodziców. Pedagog szkolny uwzględnia sugestie i dokonuje modyfikacji w programie szkolnym, wychowawcy klas w planach pracy wychowawcy klasowego.

Należy dbać o atrakcyjność i nieszablonowość sposobów oddziaływań. W związku z tym zmiany winny dotyczyć w szczególności form realizacji. Ewaluacja sumatywna nastąpi po realizacji pełnego zakresu programu, czyli po trzech latach.

Zaopiniowano i zatwierdzono:

Rada Rodziców

Rada Pedagogiczna

Dyrektor